

Problémy strategického velení u Armády České republiky a u ozbrojených sil USA jsou velmi rozdílné, především svými dimenzemi a úkoly. Přesto je účelné seznámit se s názory plk. M. Flowerse na potřebu školení strategických velitelů, a to vzhledem k poslání Armády České republiky v koalici.

Současná operační situace, organizace vojenských sil, politická a vojenská složitost bojiště, společné a kombinované operace a plnění úkolů vyžadují, **aby velitelé rozuměli strategickým důsledkům svých rozhodnutí**, i když působí na nižších stupních velení. Proto je nezbytné co nejdříve zahájit školení důstojníků pro strategické velitelské funkce a pro strategické myšlení dříve v procesu jejich vzdělávání.

Zvýšení počtu, rozmanitosti a složitosti úkolů klade na vojenské síly větší nároky než kdykoli dříve a vytváří velkou mnohoznačnost v metodologii pro úspěšné splnění úkolů. Proto je nutno nově definovat tradiční vzory školení velitelů, které souvisejí s tradičními stupni velení. Ve skutečnosti jsou rozhraní mezi stupni velení nyní velmi neurčitá.

Nutnost **školit taktické velitele na strategické velitele** a dosáhnout toho, aby byli schopni velet za takto změněných podmínek je zcela zřejmé.

Rozvoj dovedností strategického myšlení s využitím soustavy velitelských způsobilostí je nezbytný, aby bylo dosaženo společného zaměření překrývajícího všechny stupně velení. Široké způsobilosti překlenují rozhraní a dodávají kontinuitu velitelům, když musejí působit na několika úrovních současně.

Velitelé musejí nabývat dovedností pro operační a strategickou úroveň v průběhu své služby, aby mohli úspěšně dostát budoucím požadavkům. Školení strategických velitelů musí být zahájeno dříve, aby je připravilo k chápání a výkonu úspěšného strategického velení a k plnění úkolů.

Současná operační situace je složitější a méně předvídatelná a budoucí operační situace bude rovněž taková. Mnohoznačnost současných krizí a vojenských akcí vyžaduje naučit důstojníky již na počátku jejich služby:

- ❑ předvídat účinky druhého a třetího řádu,
- ❑ vyjednávat,
- ❑ chápat globalizaci,
- ❑ vytvářet konsenzus,
- ❑ analyzovat složité a mnohoznačné situace,
- ❑ myslit inovativně a kriticky,
- ❑ účinně komunikovat.

Současná operační situace se po určitou dobu stávala složitější a nepředvídatelnější. Asymetrické prostředí a nesouvislé bojiště jsou skutečností.

Důstojnický sbor musí být schopen jednat v každém prostředí a musí se připravit k jednání také v budoucím prostředí. Vysocí velitelé zjevně takové dovednosti potřebují, avšak **velitelé rot a praporů si musejí být vědomi strategických důsledků svých akcí** ve složité současné operační situaci.

Strategičtí velitelé musejí rozumět nástrojům státní moci a asymetrické povaze nynějších a budoucích ohrožení.

Za mírových operací stojí dokonce nižší důstojníci před problémy, v nichž jejich taktická rozhodnutí budou pravděpodobně mít přímé strategické důsledky. Proto si musejí **osvojit strategické myšlení**, což vojenské školy pro nižší důstojníky neumožňují.

Výzkum velení musí přispívat ke zdokonalení rozvoje strategických velitelů, a tím zdokonalovat strategické velení.

Ke zvládnutí revolučních změn v reformující se armádě a k velení na neurčitěm a nesouvislém bojišti jsou nezbytné strategické velitelské dovednosti, jako předvídavost a vytváření konsenzu, a základní velitelské schopnosti, jako sebeuvědomování a přizpůsobivost. Pro rozvoj těchto schopností je nutno zavést rozsáhlé školení.

Školení důstojníků pro taktické a operační velení je všeobecně účelné, avšak příprava velitelů pro strategické úkoly je neúplná.

Mnozí důstojníci studující na vysokých školách nikdy neopustí oblast taktiky a někteří nikdy nenabudou jiné velitelské schopnosti než ty, které každodenně uplatňují. Rozvoj strategického myšlení se stává vrcholnou prioritou teprve později v průběhu služby. Existuje málo cvičení, která zahrnují strategické otázky pro velitele rot a důstojníky působící na taktických stupních. Existuje málo příležitostí pro zdokonalování v otázkách, které nemají okamžitou užitečnost. Avšak současná operační situace vyžaduje, aby velitelé jednotek rychle přecházeli z taktického rámce do rámce strategického a používali svoje jednotky se stejnou dovedností. Budoucí doktrína bude tuto schopnost požadovat.

Strategické velení vyžaduje rozumět všem třem úrovním války a tomu, jak jednotky fungují jako součást většího celku.

Mnohoznačnost charakteristická pro nedávné konflikty dokazuje potřebu dovedností daleko překračujících jednoduché taktické velení. Vzhledem k tomu, že operace mají dalekosáhlé vojenské, ekonomické, politické a diplomatické důsledky, se požaduje, aby si velitelé působící na všech třech úrovních **zachovali strategický úhel pohledu**.

Armáda všeobecně vybírá pro vyšší velení důstojníky, kteří dosáhli úspěchu na taktickém stupni. Bezpodmínečným a poněkud nejasným předpokladem tohoto výběrového procesu je, že ti, kteří měli úspěch na taktickém stupni velení, po zařazení na vyšší stupeň velení nabudou potřebné dovednosti a zkušenosti pro strategické velení.

Pro vyšší velitele jsou stále účelnější mezioborové zkušenosti. Operace s rozsáhlejšími strategickými a politickými důsledky, jakož i společné, mezioborové a mnohonárodní plnění úkolů budou brzy po počátku výkonu služby důstojníka běžné. Z toho vyplývá nutnost umožňovat získávání zkušeností těm důstojníkům, kteří pravděpodobně budou ustanoveni do funkcí se strategickou odpovědností.

Proces zařazování do funkcí musí být pečlivě řízen, aby byl zajištěn rozvoj dovedností potřebných pro strategické velení.

Dosažení způsobilosti pro strategické velení vyžaduje celoživotní výchovu, školení a nabývání zkušeností. Armáda musí vybudovat důstojnický sbor, který má požadované dovednosti a naučil se správně plnit úkoly důležité pro strategické velení.

Proces rozvoje velitelů vyžaduje postupné školení a výcvik, které vytvoří velitele mající potřebné dovednosti ve správném čase. Je zřejmé, že čím dříve započne rozvoj strategického myšlení, tím lépe pro důstojníka i pro armádu.

Armáda dnes nemá jednotnou **metodologii rozvoje strategických velitelů**. Nynější kurzy jsou založeny na dřívějších vzorech, od nichž je nutno upustit.

Je nezbytné zavést rozvoj velitelských dovedností pro několik stupňů velení.

Armáda musí zdokonalit strategické školení ve školách. Jejich osnovy musejí být pravidelně revidovány na základě zpětné vazby a změn operačních podmínek. **Prvky strategického myšlení musejí být zařazeny také do osnov kursů střední úrovně**. Další možnosti studia poskytuje dálkové studium na civilních univerzitách.

Velitelská cvičení jsou pro účastníky příležitostí osvojit si strategické myšlení již před zařazením na strategické funkce.

Samostatné studium je základem celoživotního vzdělávání a prostředkem pro doplnění studia ve školách i pro rozvoj kritického a tvůrčího myšlení nezbytného k řešení strategických změn. Ke studiu je nutno využívat nejlepší disponibilní spisy o strategické situaci a strategickém velení, jakož i spisy o morální dimenzi strategického stupně.

Výchova musí **sledovat nabývání trvalých způsobilostí**, nikoli pomíjivých dovedností. Pro výchovu důstojníků schopných strategického velení je důležité sestavit soustavu jejich způsobilostí. Cílem je vychovat důstojníka důvěryhodného, doktrinálně způsobilého, noeticky pružného, schopného jednat v podmínkách neurčitosti.

Po vytvoření soustavy požadovaných způsobilostí bude dalším krokem stanovit způsoby pro jejich nabývání a rozvoj.

Pramen: Colonel Michael Flowers, Improving Strategic Leadership, Military Review č. 2/2004 (nas)

Jakmile Clausewitz jednou formuloval myšlenku, že „válka je pokračováním politiky“, ukázalo se, že tak poskytl myslícímu důstojníkovi vhodné filozofické útočiště před hloubáním nad staršími, temnějšími a fundamentálnějšími aspekty jeho profese. Avšak Clausewitz sám viděl alespoň koutkem oka, že válka není tak docela to, co on o ní tvrdí. „Jestliže války civilizovaných národů jsou méně kruté a ničivé než války národů divošských...“ začal podmíněně jednu ze svých nejslavnějších pasáží. Byla to myšlenka, kterou se dále nezabýval, protože se úporně snažil předložit univerzální teorii toho, čím by válka měla být, spíše než čím ve skutečnosti byla.

**John Keegan: Historie válečnictví
Beta-Dobrovský, Ševčík
Praha - Plzeň 2004**